

Publicerad 27 maj 2011 kl. 04:00

Fjärrskrift the movie

Ann Lingebrandt upplever Lotta Lotass exklusiva trycksak "Fjärrskrift" – i filmformat.

boken. **Hur skriver man** om en bok man inte hållit i händerna? Eller förresten, är det ens fråga om en bok?

Det är *Lotta Lotass* som ställer till begreppen. Hennes nya verk *Fjärrskrift* är en trycksak bestående av 50 meter telexremsa, framställd i endast 100 numrerade exemplar. Exklusiv i ordets verkliga bemärkelse, alltså. Så exklusiv att recensenten får nöja sig med att se verket i en filmversion där orden rasslar fram i en fjärrskrivare från 40-talet. Men kanske är det egentligen den ultimata presentationsformen.

För den som inte har teknikhistorien klar för sig är fjärrskrivaren ett slags maskinell telegraf som skickar iväg textremsor till mottagaren via elektriska signaler. En förtida fax, helt enkelt. Det är ett medium som förstas passar teknikarkeologen och formexperimentatorn Lotta Lotass ypperligt.

I "Fjärrskrift", filmen, matas orden fram baklänges i mekaniska ryck till ett skrivmaskinsknattrande slammer. Och orden, de är sådana som Lotass älskar att använda. Silvriga, isiga, klirrande, gärna upplockade från det förgångna: kvillrande, fägnad, glansk, skiret, skymmel, skarn.

Telexremsan fylls av klingande kristallkolonner, frusna vägar, blekta kartor, en fjärran hamn av glas, ett silverskepp som stilla färdas genom en vidsträckt rymd.

En berättelse tar form på textbandet, som alltid hos Lotass på temat undergång och uppståndelse, ödesmättad, högstämd och mycket vacker. Det är en sista hälsning, ett nödrop, ett avsked. Någonstans, någon gång, har en expedition fastnat i ett arktiskt landskap, frusit in.

Orden som remsan fångar upp är deras vittnesmål från en väntan på olodbara djup, deras förtvivlade bön: "sänder hemställen om färdvagar", "sänder bärgningsbönen", "sänder spørsmål om orlov". Det verkar som om meddelandet når fram och räddningen närmar sig, som om orden "löser fjättrorna" och framkallar vind: "se det väldiga fartyg vi rest ur minnet sätta segel". Men kanske är befriaren ingen annan än döden.

Det handlar om "åminnelse", att undsätta också berättelsen från glömskans ishav, och Lotass bärgar såväl gammal teknologi som föråldrade ord: tidender, evärdliga, städse. När författaren skapar nytt gör hon det gärna med en rostig yta. Varje publikation är en överraskning. Hennes senaste bok "Sparta" var en liten osprättad sak som bara gavs ut i 300 exemplar, innan dess har hon publicerat pappersark i en låda, skrivit en arkitektonisk berättelse där läsaren själv får välja färdväg och lagt ut bild- och textverk på nätet.

Denna gång möter prosalyriken maskinen och det är svårt att dra gränsen mellan litteratur och konst.

Precis som teleprintern med sin rörliga ordremsa är Lotta Lotass en ordproducent som inte ett ögonblick står stilla.

BJÖRN LARSSON ROSVALL /
SCANPIX

Fjärrskrift

Lotta Lotass

Drucksache

Ann Lingebrandt

annlingebrandt@hotmail.com

Ansvarig utgivare: Sören Karlsson
